

Pogodna jesień życia na Kujawach i Pomorzu

projekt rozwoju pomocy środowiskowej dla seniorów

Diagnoza w obszarze zjawiska starzenia się społeczeństwa odnosi się również bezpośrednio do sytuacji w województwie kujawsko-pomorskim, która charakteryzuje się:

- ✓ znacznym i systematycznym wzrostem populacji osób w wieku poprodukcyjnym (od 14,4% w 2005 do 19,1% w 2015).
- ✓ zróżnicowaniem wewnątrzregionalnym stopnia obciążenia zjawiskiem starzenia się ludności (wg danych z raportu ROPS Toruń, 2015 *Indeks obciążenia zjawiskiem starzenia się ludności w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego*, najtrudniejsza sytuacja dot. obciążenia zjawiskiem starzenia się ludności występuje w powiatach: w miastach grodzkich oraz powiecie radziejowskim, wąbrzeskim, rypińskim i aleksandrowskim).
- ✓ skalą trudności związanych z ograniczeniem samodzielności życiowej oraz nasileniem zależności od otoczenia osób starszych (wg danych z badania ROPS Toruń, 2013 *„Sytuacja życiowa i potrzeby osób starszych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w kontekście starzenia się społeczeństwa”*, można wskazać, iż 2/3 seniorów w regionie cierpi na różnego rodzaju schorzenia przewlekłe, 1/3 posiada orzeczoną niepełnosprawność, a 1/4 deklaruje odczuwalne problemy z poruszaniem się).
- ✓ brakiem rozwoju usług opiekuńczych, których skala realizacji w gminach województwa jest nieadekwatna do potrzeb (na przestrzeni lat 2011-2015 odsetek osób objętych usługami opiekuńczymi w populacji osób w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się na tym samym poziomie 1,5-1,6%, corocznie około 20 gmin nie świadczy tego rodzaju wsparcia w ogóle).
- ✓ zmianą w wielkości gospodarstw domowych, polegającą na przewadze jednoosobowych gospodarstw domowych, w tym głównie starszych kobiet mieszkanek miast (wg danych z badania ROPS Toruń, 2013 *„Sytuacja życiowa...”*, można wskazać, iż średnio co trzecia osoba starsza w naszym regionie mieszka samotnie - 33,4%).
- ✓ słabo rozwiniętą siecią infrastruktury pomocy i wsparcia dla osób starszych (na przestrzeni lat 2011-2015 na tym samym poziomie utrzymuje się infrastruktura dziennych domów pomocy - 10-11 placówek, czy domów pomocy społecznej adresowanych do osób w podeszłym wieku - 11 placówek).

Realizacja projektu przyczyni się do złagodzenia zdiagnozowanej sytuacji problemowej, której charakterystykę przedstawiono powyżej.

I. Krótki opis projektu

Projekt stanowi odpowiedź na zdiagnozowany problem niskiego poziomu zaspokojenia potrzeb w zakresie pomocy środowiskowej dla niesamodzielnych osób starszych. Wdrożony zostanie system różnego rodzaju usług społecznych w środowisku, którymi objętych zostanie 360 seniorów na obszarze wybranych 30 gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Realizacja projektu będzie prowadzić do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług społecznych oraz liczby osób objętych usługami (kryterium dostępu B.1.5). W wyniku realizacji powstanie łącznie 116

miejsc świadczenia usług społecznych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz co najmniej 360 osób zostanie objętych wsparciem w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej. Wskaźnik rezultatu „liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” obejmuje osoby (opiekunów osób niesamodzielnych), które otrzymały wsparcie EFS (m.in. szkolenie), świadczące lub gotowe doświadczenia usługi opiekuńczej po zakończeniu projektu.

Na etapie rekrutacji uczestników do projektu zostaną zastosowane kryteria wyboru zapewniające preferencje dla grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji np. dodatkowe punkty przy wyborze uczestników otrzymają osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego, korzystające z PO PŻ, bądź z niepełnosprawnością sprzężoną (kryterium dostępu B.1.6). Projekt zakłada, że pierwszeństwo do udziału w projekcie będą miały osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (kryterium dostępu B.1.7).

Trwałość projektu po jego zakończeniu będzie zapewniona przez okres odpowiadający co najmniej okresowi realizacji, czyli 2 lata, rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotu do świadczenia usług opiekuńczych w środowisku (kryterium dostępu B.1.8). Planowane jest po zakończeniu realizacji projektu włączenie opiekunów osób starszych w struktury zatrudnienia Partnerów projektu, jak również podpisanie listów intencyjnych z gminami, zawierających deklarację kontynuacji wsparcia w formie usług opiekuńczych świadczonych na rzecz mieszkańców. Środki finansowe na zachowanie trwałości projektu przez okres trwałości będą pochodziły ze środków w ramach pożytku publicznego i/lub środków jst.

Zasięg oddziaływania projektu – 30 gmin z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego.

Projekt będzie składał się z następujących działań:

Działanie 1. Rozwój usług dziennej opieki na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego (opiekun terenowy), w ramach którego na obszarze min. 20 gmin wiejskich planowane jest zatrudnienie 36 opiekunów, którzy usługami dziennej opieki obejmą 180 seniorów.

Wsparcie samotnych niesamodzielnych osób starszych zamieszkujących zwłaszcza obszary peryferyjne (z tego względu zdyskwalifikowanych do objęcia usługami opiekuńczymi) przez opiekuna dysponującego samochodem (zakres usług dziennej opieki uwzględnia pomoc w obszarach: zaspokajania codziennych potrzeb życiowych oraz kontaktów z otoczeniem, w razie potrzeb również opieki higienicznej i pielęgnacyjnej).

Działanie 2. Zapewnienie usług pomocy sąsiedzkiej na obszarach miejskich województwa kujawsko-pomorskiego, w ramach którego na obszarze min. 10 gminach na obszarach miejskich planowane jest zatrudnienie 80 osób zamieszkujących w bliskim sąsiedztwie świadczących usługi pomocy sąsiedzkiej 120 seniorom.

Wsparcie samotnych niesamodzielnych osób starszych (które ze względu na swój stan nie kwalifikują się jeszcze do usług opiekuńczych, ale wykazują już pewne przejawy niesamodzielności) świadczone przez sąsiada (osobę zamieszkujejącą w najbliższym sąsiedztwie), którego zakres uwzględnia pomoc w podstawowych, codziennych czynnościach domowych i życiowych.

Działanie 3. Organizacja działań ukierunkowanych na wsparcie opiekunów faktycznych, w ramach którego przewiduje się utworzenie 4 punktów konsultacyjnych dla opiekunów faktycznych niesamodzielnych osób starszych (w Bydgoszczy, Grudziądzu, Toruniu i Włocławku) oferujących szeroką ofertę wsparcia.

Sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz zapewnienie możliwości podnoszenia umiejętności opiekunów faktycznych służące poprawie jakości świadczonej przez nich opieki, m.in. poprzez kształcenie, poradnictwo, poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie opiekunów faktycznych.

Działanie 4. Organizacja wolontariatu opiekuńczego na rzecz seniorów w 4 miastach grodzkich województwa kujawsko-pomorskiego, w ramach którego zakłada się pozyskanie min. 86 wolontariuszy, którzy wsparciem obejmą 86 seniorów.

Zapewnienie wsparcia w formie wolontariatu opiekuńczego polegającego na bezpośrednim towarzyszeniu starszym osobom niesamodzielnym i wspólnym spędzaniu czasu, który można wypełnić różnymi aktywnościami w zależności od chęci oraz możliwości podopiecznego i wolontariusza, pomocy w codziennych czynnościach oraz kontaktach z otoczeniem.

W ramach Działania 1, 2 i 4 zapewniona zostanie kompleksowa usługa opiekuńcza poprzez uzupełnienie wsparcia opiekuna/sąsiada /wolontariusza działaniami ukierunkowanymi na utrzymanie i zwiększenie mobilności, zachowanie autonomii i zapewnienie bezpieczeństwa seniora. Dodatkowo dla osób zainteresowanych zaproponowane zostanie uzupełnienie usługi o system teleopieki, dzięki któremu, w przypadku zagrożenia, zapewnione zostanie otrzymanie szybkiej pomocy.

Działanie 5. Uruchomienie Regionalnego Centrum Informacji Senioralnej świadczącego usługi w obszarze upowszechniania informacji, ukierunkowane na zwiększenie mobilności, autonomii i bezpieczeństwa seniorów zamieszkujących gminy województwa kujawsko-pomorskiego.

Centrum będzie realizowało działania koordynacyjne w zakresie pozyskiwania i agregowania informacji w zakresie oferty przedsięwzięć realizowanych na rzecz seniorów w różnych obszarach (zdrowia, opieki, edukacji, sportu, kultury i integracji) przez różne podmioty publiczne i niepubliczne w gminach województwa kujawsko-pomorskiego. Działania realizowane przez RCIS, m.in.:

- ✓ budowa i prowadzenie tematycznego portalu, w którym skupione zostaną aktualnie rozproszone (przez co mało dostępne dla seniorów i ich opiekunów) informacje na temat świadczonych na rzecz seniorów szeroko rozumianych usług społecznych. Biorąc pod uwagę znaczną liczbę przedsięwzięć prowadzonych na rzecz przełamywania barier związanych z e-wykluczeniem seniorów, inicjatywa ta ma służyć również temu celowi. Dzięki zaplanowanej kampanii popularyzującej portal, seniorzy zostaną zachęceni oraz poinstruowani jak korzystać z Internetu w celu pozyskiwania niezbędnych informacji. Planowana jest promocja szeptana za pośrednictwem środowisk senioralnych (UTW, kluby seniora), aby dotrzeć do jak najszerszego grona osób starszych.
- ✓ coroczne opracowywanie, druk i dystrybucja *Informatora dla Seniora* zawierającego w pigułce podstawową ofertę usług świadczonych na rzecz seniorów,
- ✓ prowadzenie systematycznych dyżurów dla seniorów w siedzibie Centrum, jak również w mobilnych punktach informacji organizowanych w większych gminach naszego regionu (udzielania wsparcia informacyjnego w zakresie dostępnych usług),
- ✓ organizacja tematycznych spotkań poświęconych popularyzacji dobrych praktyk w obszarze zwłaszcza profilaktyki zdrowotnej i opieki nad niesamodzielnymi osobami starszymi,
- ✓ propagowanie wśród samorządów gminnych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa i autonomii seniorów (m.in. karty seniora, pudełka/koperty życia, senior patrol) oraz współpraca z gminnymi radami seniora na rzecz kreowania lokalnej polityki senioralnej

II. Cele projektu

CEL GŁÓWNY PROJEKTU: Zwiększenie dostępu do różnorodnych form niestacjonarnych usług opiekuńczych dla 386 niesamodzielnych osób starszych oraz rozwój usług ukierunkowanych na podnoszenie umiejętności opiekuńczych dla 250 opiekunów faktycznych na obszarze 30 gmin województwa kujawsko-pomorskiego w okresie od 01.01.2018-31.12.2019.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u 180 samotnych, nie w pełni samodzielnych osób starszych poprzez zapewnienie im wsparcia w formie opieki dziennej na obszarze 20 gmin wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego;
2. Aktywizacja środowiska lokalnego w celu zapewnienia 120 seniorom usług pomocy sąsiedzkiej w 10 gminach na obszarach miejskich województwa kujawsko-pomorskiego;
3. Podniesienie poziomu umiejętności 200 opiekunów faktycznych niesamodzielnych osób starszych służące poprawie jakości świadczonych przez nich usług opiekuńczych w 4 miastach grodzkich województwa kujawsko-pomorskiego;
4. Podniesienie standardu życia 86 samotnym osobom starszym dzięki objęciu wolontariatem opiekuńczym w 4 miastach grodzkich województwa kujawsko-pomorskiego.

III. Grupa docelowa

W projekcie uczestniczyć będą:

- ✓ osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu województwa kujawsko-pomorskiego posiadające status osób niesamodzielnych, potwierdzony zaświadczeniem lekarskim lub innym dokumentem poświadczającym stan zdrowia.

Jako osobę niesamodzielną uznawać się będzie osobę, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

Jednocześnie projekt będzie skierowany do osób starszych (seniorów), zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 11 września 2015 r.

o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1705), jako osobę starszą uznawać się będzie osobę, która ukończyła 60. rok życia.

- ✓ otoczenie niesamodzielnych osób, tj. osoby pełniące obowiązki opiekuńcze (tzw. opiekunowi faktyczni) z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Zapewniony zostanie otwarty nabór do projektu. Prowadzone będą różnego rodzaju działania informacyjno-promocyjne (ulotki, plakaty, spoty, artykuły), nawiązana zostanie współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, parafiami, sołectwami oraz środowiskami senioralnymi, w zakresie promocji projektu oraz dotarcia do potencjalnych uczestników. Rekrutacja zostanie przeprowadzona w oparciu o określone kryteria dostępu i pierwszeństwa udziału w projekcie.